

Slovenski dom

Štev. 92.

V Ljubljani, v petek, 24. aprila 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in sprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 691:

Letalski nastopi na Sredozemlju in na Malti

Uradno vojno poročilo št. 691. pravi:
V Cirenajki redno delovanje patrol, Eno letalo, ki ga je zadelo naše protiletalsko topništvo, je v plamenih treščilo na tla.
Nadaljevalo se je bombardiranje vojaških naprav na Malti.

Nemška lovka letala so v bojih nad otokom sestrelila osem letal vrste »Spitfire« in eno vrste »Curtiss«. Mnogo drugih letal je bilo uničenih na tleh.

Zadnjo noč so angleška letala spustila nekaj bomb na Raguso in znova na Comisso. Med prebivalstvom ni nobene žrtve, nepomembna škoda v Comissu. Po najnovejših poročilih je bilo ugotovljeno, da je angleški rušilec »Havock«, o katerem govori vojno poročilo št. 675, torpedirala in potopila naša podmornica »Aradam«, ki ji poveljuje poročnik bojne ladje Osvar Gran, ko se je vračal z nekega križarjenja.

Nemško vojno poročilo

Podrobnosti o odbitem poskusu angleškega izkrcanja na francoski obali

Hitlerjev glavni stan, 24. aprila: Nemško vrhovno poveljstvo daje naslednje uradno vojno poročilo:

Na vzhodu smo izvedli več uspešnih napadov. Na srednjem in severnem odseku vzhodnega bojišča so izpodleteli krajevni sovražnikovi napadi. Bojna letala so zadnjo noč napadla veliko oboroževalno tovarno v Stalingradu ter jo večkrat v polno zadela. Zadetkom so sledili požari in eksplozije. Nadaljnji uspešni letalski napad je bil naperjen na pristaniške naprave v Murmansk.

V Severni Afriki obojestransko ogledniško delovanje.

Močne skupine bojnih, strmočrtnih in lovskih letal so ponoči in podnevi uspešno nadaljevale z napadi na pristaniške naprave in letališča na Malti. V letalskih bojih nad Malto je bilo sestreljenih 9 angleških letal.

Bojna letala so pri nočnih napadih v polno zadela neko tovarno za orožje v južni Angliji.

V Rokavskem prelivu je v noči na 22. april prišlo do boja med nemškimi sprednjimi oddelki in angleškimi hitrimi čolni. Poškodovanih je bilo več angleških hitrih čolnov.

V vodah južno od Boulognea je isto noč prišlo do spopada med nemškimi iskalski min in angleškimi hitrimi čolni, pri katerem je bil en angleški hitri čoln potopljen, dva nadaljnja pa hudo poškodovana. Angleška skupina se je potem v varstvu umetne megle umaknila. Nemški čolni so se brez izgub ali poškodb vrnili v svoje oporišče. Med to kratko bitko so Angleži na nekem mestu na obali, ki je precej od rok, izkrcali manjšo udarno četo, ki se je takoj zapletla v boj z nemško obalno stražo in se po krvavih izgubah hitro umaknila, vse orožje pa pustila na bojišču.

Zadnjo noč so angleški bombniki spuščali bombe na zahodno Nemčijo. Civilno prebivalstvo je imelo nekaj izgub. Neznatna škoda je nastala zlasti v stanovanskih okrajih. Nočni lovci so skupno s protiletalsko obrambo sestrelili 5 napadajočih bombnikov.

Berlin, 24. aprila. S. Vojaški krogi so podali nekaj podrobnosti o poskusu angleških sil, ki so se hotele izkrcati južno od Boulognea. Angležem se je posrečilo, da so premagali žične ovire, ki so jih Nemci razpostavili vzdolž obale. Nato so se Angleži, ki jih je bilo okrog petdeset, približali francoski obali in prvi začeli streljati z avtomatičnimi in navadnimi puškami. Nekaj hipov potem je nemška obalna straža z utrjene postojanke odgovorila na ogenj, močni svetilniki pa so obevali angleške skupine, tako da so jim nemške strojnice lahko pripravile krvav pozdrav. Ze ob prvem nemškem od-

Japonci so pričeli z obnovitvenimi deli v vojnem oporišču v Surabaji na Javi. Pri tem so zaposleni holandski vojni ujetniki in domačini. Surabajska luka je polna potopljenih ladij, ki ovirajo vodni promet, a bo kmalu sposobna za ladijski promet.

Madžarske oblasti so prišle enega največjih madžarskih posestnikov grofa Wenkeima Denesa, ki je obtožen, da je na potovanjih v Švico tihotapil iz Madžarske dragocenosti in valute.

Ameriški poslanik pri francoski vladi v Vichyju, admiral Leahy, je napovedal, da namerava odpotovati v Washington 1. maja. Odhod je odložil zaradi ženine smrti.

Nemška vojaška uprava v zasedeni Rusiji je v kratkem času dvignila iz Dnjepra 22 rečnih ladij, s katerimi bo kmalu obnovila promet po Dnepru.

Romunski gospodarski minister je izdal uredbi, po kateri morajo industrijska podjetja, ki uporabljajo nafto, preurediti stroje na pogon s premogom. Zgradili bodo tudi cevovod za zemeljski plin iz Sedmograške do Bukarešte.

Novi francoski državni tajnik za notranje zadeve namerava čisto preurediti policijsko službo v Franciji.

Na Irskem bodo s 1. majem prenehali voziti vsi zasebni avtomobili razen voz poslancev ter zdravnikov, kirurgov in babic.

Iz Avstralije poročajo, da je bilo poveljstvo nad vsemi pomorskim silami Združenih držav in Nove Zelandije izročeno ameriškemu admiralu Ghormleyju, ki bo imel svoj glavni stan v mestu Aucklandu na Novi Zelandiji.

Vojni položaj na Filipinskih otokih in na bojišču v Birmi

Tokio, 24. aprila. S. Poveljstvo japonskega ekspedicijskega zbora na Filipinskih otokih sporoča, da znaša število vojnih ujetnikov, ki so jih Japonci dobili v roke na polotoku Batangu, 23.400, od tega 9533 Amerikancev. Na bojišču so našli 5000 mrtvih in ranjenih Filipincev ter Amerikancev. Med vojnim plenom so 4 letala, 45 oklepnih voz, 4500 tovornih avtomobilov, več sto topov, med njimi 50 protiletalskih, 700 težkih strojnica, 710 lahkih strojnica, 700 avtomatičnih strojnica, 29.000 pušk, 4600 samokresov, veliko streliva, obleke in drugega blaga. Skoraj 2000 ameriških in filipinskih ujetnikov se zdaj zdravi po japonskih bolnišnicah.

Bangkok, 24. aprila. S. V Birmi so se obnovili boji zlasti ob reki Salweenu. Japonci so vrgli vojni nasprotnika močne oddelke in izkoristili znatna ojačenja, katera so dobili te dni. Obnovili so se tudi siloviti napadi s tanki v pokrajini Shang in Loikaw, kjer Japonci zelo močno pritiskajo na obrambne črte zaveznikov. Angleške in kitajske čete so se umaknile na drugi breg reke Pintechang in Angleži priznavajo, da so imeli precej hude izgube v ljudeh in vojnih potrebščinah.

Tokio, 24. aprila. S. S. Filipinov poročajo, da je požar skoraj docela uničil Zebu, po velikosti drugo mesto na filipinskih otokih. Požar so začetile ameriške čete, ko so se umaknile. Neki japonski pilot je ugotovil, da so Amerikanci zažgali

hiše Japoncev, ki prebivajo v mestu, dalje bencinska skladišča, zaloge in druga poslopja. Japoncem se je zdaj posrečilo obvladati požare, ki so divjali po mestu. Amerikanci so spustili v zrak tudi vodovod ter povzročili hudo škodo prebivalstvu.

Nasilja okupatorjev v zasedeni Perziji

Ankara, 24. aprila. S. Turški časopisi prinašajo vznemirljive podrobnosti o nasilstvih, ki jih uganjajo sovjetske čete, ki so zasedle Perzijo, nad tamkajšnjim prebivalstvom. Po svojem prihodu v mesto Urmia v Azerbejdžanu so sovjetske čete razdejale nad 3000 trgovin in bazarjev, ne da bi njihovi lastniki mogli na kakršen koli način to preprečiti. In kakor da to še ni bilo dovolj, so Sovjeti razširili svoj delokrog v svojem vandalstvu in ropanju na okoliško podeželje, kjer so uničili ves pridelek. Iz sto in sto malih vasi so odpeljali vso živino, edino, kar so ljudje imeli. V mestu Urmia se je pustošila besno Sovjetov vrgla nad dreve in ga posekala ter pri tem naredila več milijonov rialov škode. V istem mestu je bilo nad tisoč ljudi na barbarski način pobitih. Urmia je zdaj samo še kup razvalin. Po ulicah Tabriz, Kazvina, Zemgiana in Teherana prosijo miloščine nad 16.000 ljudi, ki pripadajo plemenu Afšarov. Prej so živeli zunaj

na deželi, ki so jo z ognjem in mečem pokončali »častivredni« zavezniki angleške vojske.

Carigrad, 24. aprila. S. V tukajšnjih diplomatskih krogih smatrajo položaj v Perziji za težek. Zvedelo se je, da v teheranski poslanski zbornici potekajo razburljive razprave. Ministrski predsednik in vojni minister sta se morala v svojih govorih zelo prizadevati, ko sta branila vojsko, ki jo od vseh strani napadajo zlasti zaradi njenega maševalnega nastopa proti kurdskim upornikom. Na drugi strani pa turško prebivalstvo, ki živi v Perziji, kaže znake vznemirjenja in težko prenaša gospodstvo sovjetskih čet. Perzijski domoljubi so v skrbah za svojo domovino, katere neodvisnost je ogrožena po starem ruskem poželenju, ki se mu zdaj daje prilika za zadostitev. Obstoji strah pred novimi nemiri kljub brezobzirnim represalijam kurdske upornikov.

Hitlerjevo odlikovanje poveljniku Italijanske vojske v Grčiji

Atene, 24. aprila. S. Führer je ob priliki obletnice svojega rojstnega dne na predlog letalskega maršala Göringa odlikoval z velikim križem reda nemškega orla z meči generala Gelosa, vrhovnega poveljnika italijanske vojske na Grškem, s križcem z zvezdo in meči istega reda pa divizijskega generala Zanninija, poveljnika atenske trdnjave, ter generala Tripicioneja, načelnika glavnega stana italijanskih oboroženih sil v Grčiji.

Hrvaški trgovinski minister sprejet pri Duceju

Rim, 24. aprila. S. Duce je predvčeršnjim sprejel dr. Dragutina Totba, hrvaškega ministra za trgovino in industrijo, ki mu ga je predstavil italijanski minister za zamenjavo in valute. Imel je z njim prisrčen razgovor.

Vesti 24. aprila

V Zagrebu bodo 1. maja otvorili protijudovsko razstavo, kjer bodo z vernimi dokazili prikazali mednarodno delovanje Judov s posebnim pogledom na Hrvatsko. Razstavo je pripravil urad za tisk in propagando, ki bo z njo seznanil široko ljudske plasti z nevarnostjo judovskega duha. Medtem pa bodo po Zagrebu kazali nekaj filmov protijudovske vsebine.

Iz Berna poročajo, da so po nekaterih švicarskih pokrajinah preiskali in zaprli precej komunistov, ki so v poslednjih časih razširjali komunistično časopisje in protipostavne letake.

Nemški vodja je odlikoval policijskega majorja Wünnenberga, poveljnika neke divizije napadalnih oddelkov s hrastovo vejico viteškega reda železnega križca. To je zdaj 91. član nemške oborožene sile, ki nosi to visoko odlikovanje.

Japonski finančni minister je izjavil, da bodo japonski vojaški denar, ki zdaj kroži ob filipinskem pesu, dolarju in holandskem goidinarju na ozemljih Holandske Indije, nadomestili z običajnim japonskim denarjem.

Iz Buenos Airesa poročajo, da je po zadnjem štetju argentinsko prebivalstvo do 31. decembra 1941 naraslo na 13.518.229. V primeri z lanskim letom znaša porast 1 odstotek.

Zaradi velikih potreb v vojni industriji je ameriška vlada odredila, da delavci letos ne bodo smeli na poletni dopust, vendar pa bodo za svoje delo dobivali dvojno plačo.

Včeraj so v svetiliči lasukuni, ki ga imajo na Japonskem za oltar domovine, opravili veliko slovesnost za prištevane med bogove 15017 vojakov, ki so padli na Kitajskem.

Argentinska vlada je prevzela nadzorstvo nad vsemi tekstilnimi tovarnami v državi.

Romunski državni poglavar je razglasil obsežno pomilostitev za vse prestopke na ozemlju zasedene Besarabije in Bukovine.

V bližini Saragose je skočil s tira tovorni vlak in je zaradi tega ustavljen ves železniški promet med Madridom in Barcelono.

Na prihodnji seji angleške zbornice bo poročal angleški minister Stafford Cripps o svojih razgovorih v Indiji.

Kitajske carinske oblasti so odpustile nad 200 angleških in ameriških uradnikov. V skladu s tesnim sodelovanjem med Kitajsko in Japonsko so zaposlili v kitajski carinski službi nad 500 Japoncev. Z odpustom angleških in ameriških uradnikov si je kitajska državna uprava prihranila izdatke v višini 11 milijonov jenov.

gredice bodo posadili s cvetjem in tudi sicer od svoje strani vse naredili, da bo Zagreb čim lepši.

Osješka mestna občina je na eni zadnjih svojih sej sklenila, da bo sezidala dom za onemogle starce in starke. Dom bodo sezidali v spomin na prvo obletnico hrvaške nezavisnosti. V ta namen je občina že dala 2.700.000 kun. Dom bodo zgradili v neposredni bližini delavskega doma, kjer bo po narčnih bodoče osješkega mesta. Dom se bo imenoval po Starčeviću.

Največji trg v Crikvenici se bo odselej imenoval po pokojnem generalu Petru Kvaterniku: Crikveničani mu bodo postavili tudi posebno spominsko ploščo.

Italijanska tretja fronta, njena trdnost, njena prizadevanja in naloge

Važna izvajanja ministra Riccardija o vprašanjih vojnega gospodarstva, urejanja cen, inflacije in izmenjave blaga

Rim, 24. aprila. S. V osrednjih prostorih Državnega zbora za fašistovski omiklo je imel večer predavanja minister za izmenjavo in valute Riccardi in sicer o predmetu »Tretja fronta«. Po pozdravu Kralju in Duceju, ki ga je zapovedal tajnik stranke, je minister Riccardi izjavil:

Veliko zločinskih upanj naših sovražnikov je temeljilo na tretji, na gospodarski fronti, ker so to fronto znova in znova napačno ocenjevali. Temeljna gospodarska vprašanja v vojni se porajajo zaradi zredčenja gospodarskih virov, ker je delovna sila prešla od dela v boj. Po drugi strani izvirajo ta vprašanja iz zelo važne prestavitve razpoložljivih dobrin, ki prehajajo z zasebnega in civilnega področja na vojaško in javno področje. Ob teh vprašanjih nastajajo še druga vzporedna in postranska vprašanja, ki se prepletajo in se spajajo po različnih poteh ter ovladujejo vojno, ki se bje. Na isto izhodišče je treba postaviti tudi zunanjo trgovino.

Zaradi tega je treba ločiti današnje gospodarske potrebe v prave vojne potrebe, v prehranjevalne potrebe in v tiste, ki se posredno ali neposredno vežejo z obema navedenima vrstama. Zunanja trgovina zahteva zlasti izdelavo in to izdelavo pospešuje. Zato se je bilo pri vojnem gospodarstvu treba ozirati na izdelavo in na vprašanja, ki se nanašajo na možnost za spreminjanje izdelave in na avtarkijo, na porabo blaga, ki se je povečala zaradi vojne, na upravljanje prihrankov, kar je potrebno zaradi plačevanja blaga, ki ga požira vojni vrtnec. Zaradi vsega tega je nujno potrebna avtarkija, ki jo je treba razumeti kot pojem o samozadostanju po domači izdelavi.

Vprašanje o tako imenovanem švobodnem gospodarstvu demokracij dokazuje, da so v prav Angliji, Združene države in Francija bile na čelu držav, ki uvajajo državno vodstvo v gospodarstvu. Kakor vedno je tudi v teh vprašanjih pravilna srednja pot: tista, ki se giblje med izključno zasebnim in med izključno podržavljenim gospodarstvom.

Politika cen je temelj gospodarske politike v vojnem času, zakaj cene so merilo za denar. Nihanje cen lahko privede do zoprne prikazni inflacije. Inflacija je mogoče ustaviti na dva načina: s tem, da se pomnožijo dobrine za splošno porabo, s čimer dobi denar možnost, da takoj doseže pravilno ravnotežje s cenami. Ta način je čisto teoretičen. Drugi način pa bi bil v tem, da se zmanjša množina dobrin za splošno uporabo, tudi blaga, ki je na nakaznice in nad čigar porabo država neposredno bdi. S tem bi se denar usmeril v štednjo. Pripomoček za to bi bili nekateri koraki glede prihrankov, kakor n. pr. določena vezava hranilnih vlog. Ti ukrepi lahko omejujejo ali pa sploh onemogočijo uporabljanje vlog za ves čas vojne. Iz tega bi država dobila različne davčne, finančne in socialne koristi.

Denar je znamenje dela, žrtve, hrabrosti in moči vsega ljudstva, organiziranega v državni skupnosti. Braniti ga je treba z enako neizprosno, s katero se brani čast, ognjišče, zastava.

Denar držav trojne zveze, s katerim ravna država, za katerega daje poročilo budna politika cen in pravičen odnos med oblikom in med državno izdelavo, denar, ki mu daje vrednost delo, to bo novo plačilno sredstvo v posameznih denarnih območjih. K zlatu se bodo te države zatekale samo za plačevanje računov izven svojega denarnega območja. V zvezi s tem je treba omeniti načrt za ureditev evropskega gospodarstva, zlasti z ozirom na prehrano. Za vzgled lahko služi japonski desetletni gospodarski načrt za veliko vzhodno Azijo, ki velja zlasti poljedelstvu.

Zaradi tvornega gospodarskega sodelovanja med Italijo in Nemčijo nič ne kaže, da bi tretja fronta odnehavala. Čeprav mora napenjati vse sile, vendar izpolnjuje v industrijski izdelavi zahteve, ki jih postavlja vojna. To dela tretja fronta po programih od zgoraj. Zaradi tega tretja fronta ni in ne bo ranljiva točka v razporeditvi vseh človeških in tvarnih sil, ki jih zahteva totalitarna vojna.

S Hrvaškega

Podpredsednik slovaške vlade šanjo Mach je podaril hrvaškemu zunanjemu ministru dr. Mladenu Lorkoviču najodobnejši radijski aparat. Aparat je izdelan tudi za potovanja. Spravljen je v usnjenem kovčku, na straneh pa ima slovaški in hrvaški državni grb. Darilo mu je izročil slovaški opolnomočeni minister in poslanik pri hrvaški vladi dr. J. Cieker.

Italijanski poslanik v Zagrebu Eksc. Casertano je izročil vsoto dvakrat po 50.000 kun in to en del za pomoč siromašni delavski mladini, drugih 50.000 kun pa je namenjen hrvaški »Pomoči«. Nadalje je Eksc. Casertano dal še posebej 10.000 kun od čistega dobička pri dobro obiskanem koncertu kvarteta Poltronieri, ki je bil prirejen že pretekli mesec v dvorani Hrvaškega državnega konservatorija. Tudi ta vsota je šla v blagajno »Pomoči«.

V Osijeku bodo prodajali drva odslej na živilske nakaznice. To zaradi tega, da bi bila razdelitev kurjave med meščane čim bolj pravična.

V Zagrebu izdelujejo načrte za gostilničarsko šolo. Ustanovljene bodo tri šole, in sicer nižja, srednja in višja. V višjo gostilničarsko šolo bodo sprejeti le tisti, ki bodo imeli višji tečajni izpit. Prav tako bo lahko stopil v to višjo šolo le tisti, ki bo absolvirali srednjo gostilničarsko šolo.

Društvo hrvaških Zagorcev je odločilo, da bo za prvo obletnico hrvaške nezavisnosti zasadiło v Hrvaškem Zagorju 2000 sadovnjakov. Prav tako bodo Zagorci odkrili spominsko ploščo velikemu rodoljubu dr. Šufflayu na njegovi rojstni hiši v Lepoglavi.

Zagrebska mestna vrtnarija je začela z deli v vseh mestnih sprehajališčih in parkih. Vrtove in

Važen razglas vojaške in civilne oblasti

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. Armadnega Zbora glede na to, da se na ozemlju pokrajine še vedno ponavljajo kruta zločina po morilcih v službi komunizma, in smatrajoč za neogibno potrebno, da se taki zločinski pojavi zatrejo z vsemi sredstvi v zaščito in obrambo javnega reda ter življenjskega mira prebivalstva,

dajeta na znanje:

Če bi se od danes dalje dogodil še kak umor ali poskus umora zoper pripadnike oboroženih sil, policijskega zbora ali državnih oblastev, italijanske državljanke ali slovenske civilne osebe, ki kakor koli zvesto sodelujejo z oblastmi in se pokoravajo njihovim ukazom,

kakor tudi zoper državljane drugih, zaveznih ali prijateljskih držav, bodo, če se ugotove glede zgoraj omenjenih zločinov nagibi politične narave ali kakor koli škodljivi ugledu države, in se v 48 urah po zločinskem dejanju ne izsledijo krivci, ustreljene — po možnosti na kraju, kjer se je zločin zgodil — osebe, o katerih se je ugotovilo, da so pristale komunizma, ali je ugotovljeno, da gotovo podpirajo državnim oblastvom protivno delovanje.

Obseg represalij se določi v razmerju s težo izvršenega zločina in se objavi z lepakom.

Ljubljana, dne 24. aprila 1942-XX.

General Poveljnik Visoki Komisar
XI. Armadnega zbora za Ljublj. pokrajino
MARIO ROBOTTI EMILIO GRAZIOLI

Delovanje mestnega preskrbovalnega odbora

Preskrba mesta z živili in kurivom terja mnogo dela in delavcev

Ljubljana, 25. aprila.

Uprava mestnega preskrbovalnega odbora je imela sejo, ki so se je udeležili z malimi izjemami vsi člani. Zupan dr. Juro Adlešič je kot predsednik pozdravil predvsem predstavnika Preveda, g. majorja ing. cav. uff. Antonija de Riva, odposlanca urada za kontrolo cen svetnika g. Poklukarja ter nova člana gg. Dominika Čebina in Antona Bartola kot zastopnika trgovcev s kurivom, seveda je pa pozdravil vse člane kot vnete sodelavce pri delu za vse mesto. Seja je bila sklicana po daljšem odmoru, ker doslej ni bila potrebna, saj je preskrbovalni odbor s preskrbovalnim uradom in drugimi oblastmi lani o pravem času vse zagotovil za čim najboljše preskrbo prebivalstva čez zimo, obenem so bila pa živila in druge gospodinjske potrebščine racionirane. Zlasti je pa važno, da je Prevod dobavljal vsa racionirana živila v takih množinah, da je vsakdo dobil na živilske nakaznice vsa določena živila.

Mestni preskrbovalni urad je sicer prebivalstvu dobavljal 124 vagonov krompirja, zamen se je pa doslej trudil za večje množine tega važnega živila. Mnogo več kot druga leta smo pa krompirja lani pridelali Ljubljančani sami ter smo tudi letos z dobavo semenskega krompirja poskrbeli za čim večji pridelek.

Enako skrb smo pa posvetili tudi nabavi fižola in kuriva, dvema glavnima točkama dnevnega reda seje. Čeprav je bila zima izredno dolga in huda, so jo Ljubljančani prebili brez posebnih težav, ki so se pa pojavile v zadnjem času posebno pri dobavi drv. Zato pa moramo še sedaj skrbeti za kurivo za prihodnjo zimo, zlasti pa moramo delati na to, da se bo prebivalstvo posluževalo čim bolj premoaga.

Po teh izvajanjih je župan poročal o ogromnem delu, ki ga preskrbovalni urad zmaguje od meseca do meseca tako, da bi občinstvo zadovoljilo. Samo februarja meseca je iz svojih skladišč oddal trgovcem 688.728 kg 10 vrst živil in mial! Še posebej pa Gospodarska zveza oskrbuje zadruge, Prevod na peka. Poleg tega je pa razdelil meseca januarja nad 123.000 živilskih, med temi je pa raznih dodatnih kart skoraj 23.000, pri tem je pa opazil, da se to visoko število stalno znižuje.

To delo opravlja 35 stalno nameščenih uslužbencev in 53 nestalno nameščenih, med njimi jih je 40 zaposlenih samo s pisanjem živilskih nakaznic, 14 je pa delavcev. Poleg tega pa zaposluje mestni preskrbovalni urad vsak mesec po 10 dni do 50 oseb z dostavljanjem živilskih nakaznic. S tako veliko zaposlitvijo pa občina tako pomaga lajšati tudi nezaposlenost med umskimi delavstvom.

Po poročilu načelnika dr. Frelaha o preskrbi s fižolom se je pri razpravi uveljavilo mnenje trgovcev, naj bi razen zadrževanja trgovci dobivali fižol, saj so prav med njihovimi odjemalci najpotrebnejši sloji. V splošnem je pa prevladalo prepričanje, da je treba fižol rabiti s skrajno previdnostjo in ga hraniti za morebitno poslabšanje razmer. Vsak dan namreč že prihaja več povratnikov na trg ter bo tako skrb za prehrano od tedna do tedna lažja. Kadar bi pa ta nujsnost vendar le nastopila, naj bi dobile fižol predvsem najpotrebnejše družine z veliko otroki in nižje uslužbenstvo.

Mestni preskrbovalni urad si je lani nabavljal večjo zalogo drv in je ta drva začel prodajati že marca meseca letos na mesarske knjižice največ po 1000 kg za družino. Letos je šla preskrbovalnemu uradu posebno na roko Gozdna milica, ki mu je dobavila že znatno količino drv, poleg teh mu je pa zagotovila še večjo množino drv. Dobljena drva naj bi bila razdeljena po pravičnem ključu trgovcem s kurivom.

Razveseljena je pa statistika uvoza premoaga, ki napram lanskemu letu kaže v letošnjih

prvih treh mesecih porast za 5000 ton. Seveda iz tega ne smemo delati preoptimističnih zaključkov, ker je ta premoag zaradi dolge in ostre zime najbrž že porabljen in je tudi poraba premoaga zaradi slabše kakovosti večja. Predvsem naj pa prebivalstvo čim najboljše varčuje z drugimi ter kolikor največ mogoče rabi premoaga.

V imenu trgovcev s kurivom je član mestnega sveta g. Čebin podal daljše poročilo ter

Ponovitev »Vdove Rošlinke« v naši drami

Ljubljana, 23. aprila.

Letošnjo uprizoritev Golarjeve komedije »Vdova Rošlinka« je zrealiziral Fr. Lipah. V naslovni vlogi je nastopila tako kakor pred leti zopet Juvanova P., Janeza igra Presestnik, Balantača pa Košič. Ponovitev je bila tedaj zanimiva predvsem v tem, kako bo Košič podal zelo krepko izdelano in izklesano vlogo Balantača.

Košič velja za zelo močnega in v izraznih sredstvih na široko obdarjenega igralca. Kdor je mogel videti njegovo igro v lanskem gostovanju (»Na dnuc«) v drami, je moral biti zelo radoveden, kako bo Košič izoblikoval Balantača, ki bi bil hvala vloga tudi za igralca z velikimi tradicijami in zahtevami. Košič je ostal bolj v okviru čisto realističnega, skoraj da naturalističnega podajanja lika. Tako je tista široka plat navičnosti in sanjarske obremenjenosti te vloge ostala odmaknjena, delu samemu v škodo. Pa tudi tako podana vloga je velik uspeh in potrdilo Košičevih sposobnosti.

Dovoz živeža v Grčijo iz Srbije in Bolgarije

Atene, 24. aprila, s. Poročajo, da so te dni iz Srbije in iz Bolgarije pripeljali v Grčijo 6000 ton živeža ter 1.700.000 jajc za ljudske in otroške kuhinje v Grčiji. Drugih pošiljatev živeža za grško civilno prebivalstvo pričakujejo iz Turčije.

Nadzorsivno potovanje hrvaškega zunanjega ministra po bosenskih boljiščih

Zagreb, 24. aprila, s. Včeraj je imel hrvaški zunanji minister Lorković po zagrebškem radiu govor, v katerem je popisal vtise, ki jih je dobil s potovanja po nekaterih bosanskih krajih, kjer so divjali hudi boji s četniki in komunističnimi tolpmi. V spremstvu vodje javne varnosti Evgena Kvaternika in nemškega generala Glaiese von Horstenau je minister potoval skozi Slavonski Brod ter Sarajevo in prišel ob Savi navzdol do Drine. Dejal je, da je v vseh prepotovanih pokrajinah povsod naletel na popoln red, ki ga varujejo hrvaške vojaške, nemške in ustaške oblasti. Nato je minister govoril še o najvažnejših socialnih ustanovah, ki jih je nova vlada uredila v prvem letu svojega življenja. V podrobnem krajevnem popisu je minister Lorković dejal, da je že 15 km od Sarajeva naprej našel prve sledove krvavih bitk, ki so jih junaški hrvaški oddelki zmagovito bili s tolpmi.

Pri nedeljski prvenstveni tekmi se je precej močno poškodoval na glavi nemški državni reprezentativni igralec Rohde. Če ne bo ozdravel do nastopa z Madžari, bo to vsekakor za Nemce oslabitev.

opozarjal, da so letos zadnji čas kmetije pripeleli samo še 20 odstotkov tiste količine drv kot so jo pripeljali druga leta o tem času. Pridružil se je predlogu, naj bi zaradi evidence, da ne bi nekateri kupili drv in da bi bila drva pravično razdeljena med konsumente, tako kot sedaj mestni preskrbovalni urad odsele tudi trgovci s kurivom oddajali drva na mesarske knjižice. Pri tej naj bi pa služile mesarske knjižice samo za kontrolo, vendar pa majhne količine za najpotrebnejše odjemalce ne bi bile vpisane v mesarske knjižice.

Župan je tudi pri tem vprašanju spet opozarjal, da bo mestna uprava vse storila po željah in sklepih zborovalcev ter se z vso skrbjo zavzela pri oblasteh za preskrbo Ljubljane s kurivom. Posebno je pa priporočil, naj si prebivalstvo o pravem času priskrbi kurivo ter naj kuri zlasti premoag.

Pri slučajnostih so zastopnice konsumentov izrazile marsikaj želja glede mleka. Po poročilu mestnega veterinarja dr. Kunca dobiva sedaj Ljubljana okrog 17.000 litrov mleka na dan, vendar pa zelo pada kakovost mleka. Zastopnice konsumentov so se zlasti zavzele, naj bi spet mlekarice iz vse okolice neovirano prinašale mleko v mesto, ter so za to predlagale marsikaj upoštevanja vrednih predlogov. Splošno je obveljalo mnenje, naj se za Ljubljano zbira mleko v oddaljenih krajih, iz okolice naj bo pa olajšano prinašanje mleka v mesto.

Zastopnik trgovcev s kurivom, član mestnega sveta Čebin, je opozarjal tudi na težave pri prehrani vprežne živine za razvažanje kuriva, zastopnik veletrgovcev g. Knez je pa utemeljeval svoj nasvet, naj bi koruzo mlieli šele v pokrajini, ker se koruzna moka naglo pokvari.

Župan dr. Juro Adlešič je nato zaključil sejo.

O samem delu pa bi tokrat bilo še manj reči, kakor pa o prvih uprizoritvah pred 15 leti. Komedija je v nekaterih mestih močna in izredno živa ter ljudska, v glavnih potezah pa vendarle prehaja v grobo karikaturu, kjer je več načel in resnic bolj osmešenih in zmajčenih kakor pa napak in laži ošibanih.

Največji zaklad in bogastvo našega gledališča pa je bila včasih velika in pomembna skrb za čisto in svetlo podajanje našega jezika, za diktijo in enotnost v izrazu in naglasu. To bogastvo od predstave do predstave silno plahne in medli; če bi bilo dovolj upravičena za šibkost izbire, pač ne more biti nobenega izgovarjanja za opuščanje tehničnih prvin pri igralcih, ki so člani osrednjega in vodilnega gledališča.

Poleg tega bi si drznili vprašati propagandno vodstvo našega gledališča, kaj bo z raznimi velikopoteznimi obljubami, ki smo jih brali v napovedi letošnjega sporeda.

Izšel je kot 15. knjiga »Slovenčeve knjižnice«
znameniti detektivski roman

»Žametne copate«

Knjigo dobite v vseh knjigarnah in trafikah. - Stane samo 5 lir.

Novice iz Države

Zaloge živil, odkrite v Splitu. Po podatkih, ki so jih dali nekateri prebivalci v isti ulici, je policija prišla pogledat skladišče, katero je imel v ulici Natalije Nakič v Splitu trgovec Bonacič. Tam je dobila 715 kg prosene moke, 44 kg prosa, 450 kg sladkorja, 100 litrov olivnega olja, 70 kg mila, 50 kg riža, 60 kg fižola in 130 kg bele moke. Trgovec se je zagovarjal, da je imel tolikšno zalogo še iz časov bivše Jugoslavije, kajti takrat je časopisje opozarjalo ljudi, naj si naredijo zaloge, da ne bi bili v času stiske brez hrane. Rekel pa je, da je rabil olivno olje kot zdravilo, ker je bolan, pa masti ne sme uživati, toda vsi njegovi zagovori mu niso pomagali. Roba je bila zaplenjena, trgovec pa ovađen zavolj tega, ker svojih zalog ni prijavil oblastem.

50 ton nafte zaplenjene. Policija v Padovi je izvedela, da obstoji nekeje v mestu veliko skladišče nafte, ki ni prijavljeno. Po trimesečnem iskanju so odkrili skladišče pri nekem Dubbinju Fulgenziju in našli 50 ton nafte. Dubbinji je nafto kupil po 1250 lire za kilogram in jo sredi januarja spravil v svoje skladišče. Nafto so mu zaplenili, obenem pa ga naznanili posebnemu sodišču skupaj s prodajalcem in posrednikom vred, kajti nafta spada med blago, za katero je bilo treba narediti prijavo državn. podtajništvu za vojno izdelavo.

Dva milijona ton premoaga je pristidila državi elektrifikacija železnice. Glavna proračunska komisija fašistične in korporacijske zbornice je razpravljala o proračunu prometnega ministrstva in se menila tudi o trgovinski mornarici. Predlagano je bilo, da je treba povečati obratovanje v ladjedelnicah, da bi se izdelalo čim več novih ladij, kajti trgovska mornarica igra že sedaj v vojni veliko vlogo, še mnogo večjo pa bo po končani vojni. Zato je treba izpeljati načrt za zgraditev novih ladij za dva in pol milijona ton. Poročevalec o prometu poštini hranilnic je ugotovil, da imajo poštini hranilni zavodi za 45 milijard varčevalskih vlog. Končno je bilo govora o železnici in so vsi govorniki zastopali mišljenje, da je treba elektrifikacijo z vsemi sredstvi podpreti, kajti že do sedaj se je dogajalo, da je elektrifikacija pogonska sila železnice prihranila državni stroške za nakup čez dva milijona ton premoaga, ki bi ga seveda morali nabaviti v tujini in plačati zanj visoke zneske.

V treh vrstah...

Za občno Kungota, Svečino in Jurski vrh na Štajerskem je bila ustanovljena posebna rajfajznovka. Rajfajznovka bo kmetom in obrtnikom v veliko pomoč, saj bodo lahko ob tej priliki stopili v denarno zvezo s svojimi naročniki in prehranjevalnimi uradi.

Preteklo nedeljo sta bila na Jesenicah ob veliki udeležbi Jeseničanov pokopana jeseniški župan Karol Luckmann in pa blokovski vodja koroškega Volksbunda Andrej Jakelj. Na pogreb je prišel v večjem spremstvu tudi koroški gauleiter dr. Reiner, ki je imel na grobu posmrtni govor, v katerem je poveljeval prizadevanje obeh umrlih, da bi se nemštvo na Gorenjskem čim bolj utrdilo.

Včeraj je bil prvi posvetovalni dan pri koroškem gauleiterju. Gauleiter je sprejemal posamezne prošnje od 9 zjutraj dalje. Vsak se je moral izkazati z osebno izkaznico.

Zaradi ljubosumnosti je 50 letna Ana Leitnerjeva iz Beljaka spečemu možu presekala glavo, potem pa je še sama skočila z II. nadstropja in se ubila. Vzrok družinski žaloigri je bila ženina ljubosumnost.

Na poudrju Maribora se je pojavila kokoška kuga. Vsi kokošjereji morajo takoj prijaviti živinovozdravnikom vsakršno obolenje.

Preteklo sredo so v Mariboru preizkušali alarmne sirene. Preizkušnja je trajala eno minuto. Prebivalstvu pa je bilo naročeno, da se mora ravnati tako, kakor ob pravem letalskem napadu.

Provate I budinlallavaniglia con frutta cotta e sciroppi

Oetker

Pokusite Dr. OETKER-jev pudingov prašek z vani lijevim okusom, s kuhanim sadjem ali s sadnim sokom.

Chiedeteci i nostri prospetti a colori

Zahtevajte naše barvane prospekte!

Dott. A. OETKER S. A. I. - MILANO, Via Monte S. Genesio 2

E. Wallace

RDEČI KROG

ROMAN

Pomembno je udaril po listu.
»Pri prvem umoru ste pustili, da je imel vse zasluge za zajetje zločince Yale. Domnevam, da ste videli Yalea?«
Detektiv je prikimal.
»In kaj pravi on o tem?«
Mr. Parr je v zadregi prestopal z noge na nogo.
»Povedal mi je cel kup neumnosti o temnem, črnem možu, katerega je bolel zob.«
»In kako je prišel na to?« je vprašal hitro upravnik.
»Iz patrone, ki jo je našel na tleh,« je dejal detektiv in nadaljeval:
»Jaz ne dam mnogo na njegovo psihometrično sklepanje.«
Upravnik se je zleknil na svoje naslonjalo in vzdihnil.
»Jaz mislim, da vi sploh ne daste mnogo na kako novico, ki bi vam lahko služila, Parr,« je dejal upravnik, »in ne zasmehujte Yalea. Ta mož ima namreč nenavadne in svojevrstne lastnosti. Dejstvo, da jih vi ne razumete, pa še ne pomeni, da to kaj zmanjšuje izrednosti njegovih dognanj.«
»Ali mislite s tem reči, sir,« je dejal Mr. Parr nekam ugovarjajoče, »da je že mogoče na podlagi patrone, ki jo ima nekdo v rokah, natančno povedati, kdo jo je imel zadnji pred njim v rokah in kaj je pri tem celo mislil? To je čisto nemogoče!«
»Nič ni nemogoče,« je dejal mirno upravnik. — »Vedo o psihometriji uporabljajo že precej let. Nekateri ljudje so občutljivi za občutke drugih ljudi in so zmožni, da vam povedo o njih najznačilnejše stvari. In Yale je eden tistih.«
»On je bil tam, ko je bil zločin izvršen,« je odvrnil Parr.

— »Bil je skupaj z Beardmorovim sinom niti sto metrov proč od kraja zločina, pa vendar ni mogel ujeti zločince.«
Upravnik je prikimal.
»Tudi vi ga niste,« je dejal. — »Pred 12 meseci ste mi pravili o vašem načrtu, kako boste ujeli v past »Rdeči krog«. Jaz sem se strinjal z vašimi načrti. Pri tem pa se mi zdi, da sva oba le preveč pričakovala od vašega načrta. Morali boste poizkusiti kaj bolj uspešnega. Sicer mi je zoprno, da vam to povem, vendar mi ne kaže kaj drugega.«
Nekaj časa je Parr molčal, nato pa je na veliko upravnikovo začudenje sunkovito potegnil k mizi stol in sedel, ne da bi ga upravnik povabil.
»Polkovnik,« je dejal, »nekaj vam bom povedal.« — Pri teh besedah je bil tako malo podoben samemu sebi, da ga je upravnik ves začuden motril.
»Tolpo Rdečega kroga je mogoče ujeti brez večjih težav. Jaz lahko iztaknem vsakega izmed njih, in jih tudi bom, le če boste dali za to dovolj časa. Toda jaz stremim za tem, da ujamem glavnega voditelja, kajti če hom tega ujel v svojo past, ne bodo vsi njegovi sodelavci več nič pomenili. Da se mi bo pa to posrečilo, mi boste morali dati malo več moči, kakor pa sem jo imel dozdaj.«
»Malo več moči?« je dejal presenečeno upravnik. — »Kaj pa hočete s tem reči?«
»Razložil vam bom,« je dejal Parr in oči so mu pri tem še bolj izstopile.
Potem mu je stvar razložil na tak način, da je bil upravnik molčeč in zamišljen, ko je odšel.
Ko je zapustil policijsko upravo, je Parr odšel najprej v neki urad v sredini mesta.
V tretjem nadstropju se je ustavil pred vrati, ki so vodila v zasebno stanovanje, ki se je odlikovalo po imenitnosti stanovalca. Mr. Derrick Yale ga je že pričakoval. Večjega nasprotja kot sta bila Yale in Parr si ni bilo mogoče predstavljati. Yale

prenapet, nervozen in občutljiv sanjač; Parr soliden in kremenit, navidezno nesposoben za samostojno mišljenje.
»Kako je bilo z vašim intervjujem, Parr?«
»Ne prav dobro,« je dejal Parr obzalujoče. — »Mislim, da ima upravnik nekaj proti meni. Ali ste vi prišli komu na sled?«
»Zasledil sem tistega moža z zobobolom,« je bil presenetljiv odgovor. — »Ta mož je nek pomorščak, Sibly po imenu, in so ga zadnjič videli v bližini hiše. Naslednji dan, to je včeraj — pri tem se je sklonil in vzel v roko brzojavko — pa so ga aretirali zaradi pijanosti in pa slabega vedenja. Pri njem so našli brzostrelno piščeto, s katero je, kakor si jaz predstavljam, izvršil ta zločin. Vi se boste gotovo spominjali, da je bila krogla, ki so jo izveleli iz ubogega Beardmorea, izstreljena prav gotovo iz brzostrelne pištole.«
Parr je samo buljil vanj z velikim presenečenjem.
»Kako pa ste do tega prišli?«
Derrick Yale se je nalahno posmešnil.
»Kakor se mi zdi, vi nimate kaj velike vere v moje psihometrične zmožnosti,« je dejal s senco humorja v očeh. — »Toda, ko sem obtipal tisto patrone, sem bil čisto prepričan, da bom prišel na sled zločincu tako gotovo, kakor ste zdaj vi pred menoj. Poslal sem enega izmed svojih pomočnikov tja doli, da se bo o stvari še bolj prepričal. In glej!« Pri tem je vzel brzojavko v roke.
Mr. Parr je obstal kakor prikovan. Težke gube so mu zmajčile še tisto malo lepote, s katero bi se lahko ponašal.
»In tako so ga ujeli,« je dejal skoraj mehko. — »Sedaj bi pa rad vedel, če je on tle napisal.« Pri tem je vzel iz žepa beležnico in potegnil iz nje kosček papirja, ki je bil ožgan, kakor so pričali črni robovi.
Derrick Yale je vse to natančno opazil in mu vzel iz rok ožgani kosček papirja.
»Kje ste pa to našli?« je vprašal.
»Ta list sem včeraj izrebel iz zaboja za pepel,« je dejal Parr.

Ljubljanska klavnica in njena moderna ureditev

Nekaj zanimivosti o klanju živine v različnih časih

Ljubljana, 24. aprila.

Ravnatelj ljubljanske mestne klavnice g. Pestotnik je že pred desetimi leti napisal prav zanimiv članek o klanju živine in pregledovanju mesa. Članek opisuje moderno ljubljansko klavnico, ki je za Ljubljano vsekakor velika pridobitev. Ljubljanska klavnica spada brez dvoma med največja mestna podjetja, ki se sama vzdržuje.

Pregledovanje mesa so že stari narodi posvečali veliko pozornost, zlasti še, ker ni imelo ogleddvanje samo prohibitiiven namen, ampak tudi verski značaj. Stari narodi so klali živino na točno odrejenih krajih. Pri Egipčanih in pri Grkih je bilo dovoljen klali le v predvorjih templjev. Mesogledniki so bili duhovni. Rimljani so klali na javnih trgih, da se zakol videle tudi množice ljudi. To splošno nadzorstvo je imelo namen onemogočiti, da bi klali bolne živali ali celo prodajali meso poginulih živali.

Posebno v Italiji so bili v 13. stol. take vrste predpisi zelo strogi. Kdor je prodajal meso bolnih živali, je bil najprej telesno kaznovan, drugič so mu osekali roko, v tretjem primeru pa so ga obesili. Povsod se pojavijo stroge določbe o mesu in klanju živine. Papež Zaharija je izdal celo določbo, da se sme uživati svinjsko meso in slanina le v prekuhanem stanju.

V Amiensu so imeli že v XIII. stol. javno klavnico. Mesogledniki so bili že strokovnjaki. Nemška državna uprava je tedaj že izdajala posebna določila o uporabi skupnih klavnice, pobiranju pristojbin in drugo. Tako je šlo vse do XIX. stoletja, ko naletimo v Evropi na prve vseobse državne zakone, ki urejajo način zatiranja živinskih kužnih bolezni in določajo obvezen ogled klavnih živali in mesa.

V Ljubljani smo imeli do l. 1881 le skupno klavnico za govedo. Bila je zgrajena na kolih nad Ljubljano v bližini sedanje prisilne delavnice.

Prasiče in teleta pa so največ klali po večjih mesarskih dvoriščih po mestu. Največ prasičev so zaklali na dvorišču gostilne pri »Strajzelnu« na Poljanski cesti.

Istege leta je tedanja občinska uprava odprla novo, za takratne razmere čisto moderno klavnico. Da je bila res moderna, priča tudi dejstvo, da so si jo prišli ogledat tudi strokovnjaki iz Monakovega. Kmalu so potem tudi v Monakovem zgradili podobno klavnico, kakršna je bila ljubljanska. Ljubljanska klavnica je bila na istem mestu, kjer je današnja. Z odprtjem nove skupne klavnice je bilo prepovedano klati živino doma. Klavnični promet je postal od leta do leta večji. Klavnica iz leta 1881 ni več zmagovala. Slaba stran klavnice je bila v tem, da ni bilo prepotrebne hladilnice. Za Ljubljano je tedaj postalo že namreč katastrofalno pomanjkanje hladilnih naprav. Prebivalstvo je moralo poleti uživati od podgan in muh onesnaženo meso. Mesar ni mogel klati na zalogo, ker ni smel nakupiti več kot pa je preračunal, da bo lahko prodal.

Moderna klavnica je bila v mestu nujno potrebna, prav tako pa tudi hladilnica. Mestna občina je res začela z zidavo. Prenovljena klavnica in hladilnica sta začeli obratovati l. 1927. Vsa zgrajena današnja klavnica obstoji v glavnem iz dveh velikih dvoran: v prvi kollejo govedo in drobnico, druga dvorana je razdeljena na pet delov: iz ohlajevalnice, hladilnice, zmrazovalnice, nasoljevalnice in oddelka za hlajenje slanin. Vahen oddelk klavnice je brez dvoma ledarna, v kateri lahko izdelajo dnevno do 10.000 kg ledu. V klavnico je napeljan tudi poseben železniški tir. Klavnica amortizira iz lastnih dohodkov svoj dolg, krije vso ostalo režijo, kakor plače, obratovanje, vzdrževanje naprav in donosa občini še lep dohodek.

Z najmodernejšimi tehničnimi napravami, s katerimi je opremljena ljubljanska klavnica, se je

do skrajnosti olajšal poprej tako težavni mesarski posel. Za podjetne mesarje pa se je ustvarila možnost in pogoj, da svojo obrt lahko razvijejo do najvišje mere. Na ljubljansko klavnico smemo biti meščani ponosni, saj ustreza vsem zdravstvenim predpisom.

Sporočila mestnega prehranjevalnega odbora

Razdeljevanje nakazil in živil trgovcem. Zaradi hitrejšega poslovanja v skladišču mestnega preskrbovalnega urada bodo trgovci dobivali nakazila za moko, riž in testenine od ponedeljka, 27. 4., dalje po sledenjem vrstnem redu: ob ponedeljkih trgovci z začetno črko A do F, ob torkih od G do J, ob sredah K do L, ob četrtkih od M do O, ob petkih od P do S in ob sobotah trgovci z začetnimi črkami S do Z. Po nakaznicah lahko trgovci pridejo od 8. do 10. ure dopoldne v sobo št. 5 II. nadstropja Mestnega doma pri vhodu s Strelške ulice. Na ta način bo vsak trgovec prišel na vrsto za nakazilo prej navedenega blaga po enkrat na teden. V Vidmarjevem skladišču v Gradišču pa bo urad oddajal blago po naslednjem razporedu: Ob torkih bodo prišli na vrsto trgovci z začetnimi črkami A do F, ob sredah G do J, ob četrtkih K do L, ob petkih M do O, ob sobotah P do S in ob ponedeljkih bodo prišli na vrsto trgovci z začetnicami S do Z. Blago bodo dobili trgovci v skladišču od 8. do 12. ure. Maščobe, sladkor in milo pa bo razdeljeval urad v posebnem skladišču v Mandeljevi ulici št. 2 ob Trnovskem pristanu. Vrstni red za to skladišče bo posebej objavljen. Preskrbovalni urad prosi trgovce, naj natanko upoštevajo določene ure, ker imajo uslužbenci nalog, da smejo poslovati le po tem razporedu. Vrstni red za vračanje vreč pa ostane nespremenjen.

Drobne izpode visoke Slivnice

22. aprila.

Malokdaj se kaj sliši v javnosti o naših krajih. Saj se končno tudi res ne zgodi kaj posebnega, da bi morali obveščati preko časopisov, vendar pa je prav, da enkrat tudi javno povemo, kako živimo tu, v cerkniških hribih.

Včasih je poim »cerkniški hribi« obsegal precej več krajev, kakor pa jih dandanes. S tem izrazom so bili označeni vsi oni kraji v hribih, ki so spadali pod cerkniško občino. Po preureditvi, pred leti, pa so ostale v območju cerkniške občine še samo vasi: Otonica, Podslivnica in Mahneti.

Naši mali otroci hodijo redno v domačo šolo. Le iz Otonice obiskujejo šolo v Begunjah, oni iz Podslivnice in Mahnetov pa hodijo k Sv. Trojici. Zaradi hude zime, velikih zametov in silnega mraza otroci niso mogli vsak dan narediti tolikšne poti. No, sedaj, ko so vse te težave za nami, bodo pa spet lahko trgli čevlje ali čez kratek čas kar podplate na nogah.

Pogled na naše polje je žalosten. Posledice zime, ki niso očite samo v gozdovih in vrtovih, kjer je drevje polomljeno in razpokano, so tudi na polju, posejanem z ozimino. Ta je skoraj vsa pognila. Vse njive bo treba preorati. Bi že bilo, če bi imeli kakšno drugo seme. Lansko pomlad nam je toča vse potolkla, letos zima vse vzela, tako da upravičeno gledamo z resnim in zaskrbljenim pogledom v bodočnost.

Cesta, ki pelje od glavne ceste v Podslivnico je precej slaba in bi jo bilo treba popraviti. Če drugače ne bo šlo — pa kuluk!

Iz Cerknške doline poročajo...

Popravljamo. Da bi ne bilo nepotrebnih neprijetnosti, popravljamo naše poročilo, objavljeno v »Slov. domu« 18. aprila t. l. v toliko, da fašist g. Bernardini, predsednik Pomožnega odbora v Cerknici, sprejema stranke dnevno od 11 do 12 (in ne od 10 do 11, kot je bilo pomotoma objavljeno) v prostorih Centra, t. j. v Posojilnici.

Pogozdovanje Krasa se nadaljuje. Da je to delo prepotrebno, o tem ni treba več ne govoriti ne porabljati črnila. Kraški svet, kraški gozdovi, nekoč glavni vir kmečkih dohodkov, so se pričeli silno, prehuo redčiti. Pogled na in v gozdove je bil in je — žalosten. Rane, nastale zadnje čase, deset in desetletja ne bodo zaceljene. Zato se po drugi strani spet dela toliko bolj na novem terenu, na nezaraščenih zemlji. Na več krajih rastejo novi gozdiči, upanje na novo bodočnost. V pone-deljek so spet pričeli s pogozdovanjem na Slivnici. Pri teh delih je zaposleno večje število delavcev vseh vrst, obeh spolov in raznih sposobnosti. Na novo bodo zasadili večje število smrekovih mladik, brskone tudi borovce, nakar bodo očistili in dosadili še v starih nasadih.

Rdeči križ poroča. Za dopisovanje s Srbijo so izdali posebni formulirji. Zato naj se vsi oni s področja cerkniške občine, ki bi te formulirje rabili, tim prej javijo pri tajniku R. K. ali pa v šolski pisarni.

Nov lokal. Pred nedavnim je bil v trgu odprt nov frizerski salon, prav okusno urejen, tako da imamo sedaj 2 lokale. Novi lokal je v Kravanjevi hiši.

»Slovenčeva knjižnica«. Vse že izdane knjige dobite pri g. Ivanu Turšiču.

Ljubljana

Koledar

Danes, petek 24. aprila: Jurij, mučenec. Sobota, 25. aprila: Marko, evangelist.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakartič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

Paketi za druge pokrajine v Kraljevini in za Hrvatsko se predajajo v Ljubljani pri carinskem oddelku pošte Ljubljana 2 (na kolodvoru) od delavnih od 8 do 11.30 dopoldne. — Pokrajinsko pošto ravnateljstvo v Ljubljani.

Ne oddajajte z oddajo radijskega sprejemnika, ker rok za oddajo čez 30. april nikakor ne bo podaljšan. Ne zanašajte se torej na podaljšanje roka, ker bi morali nositi vse težke posledice stroge odredbe, če ne bi oddali svojega radijskega aparata že ta mesec mestni občini v shrambo. — K oddaji prinesite aparat v nezabitnem zabojčku, da z odbijanjem in zabijanjem ne bo nepotrebnih zamud. Kdor še nima ugodne rešitve svoje prošnje za dovoljenje, da sme aparat obdržati, naj aparat kljub temu prinese, saj ga bo dobil takoj nazaj, kadar bo predložil dovoljenje kr. kvesture in potrdilo, ki ga dobi za aparat pri oddaji od mestne občine. Tiskovine dobite pri vratarju leve hiše magistrata, aparate pa vsak dan sprejemajo komisije brez odmora od 8 zjutraj do 20 zvečer v II. nadstropju stare cukrarnice na Poljanskem nasipu št. 40.

Zaradi dodatnih živilskih nakazil naj stranke ne prihajajo v mestni preskrbovalni urad, dokler merodajna oblast ne objavi novega seznama upravičencev. Zato torej mestni preskrbovalni urad opozarja ročne, težke in najtežje delavce, da bi sedaj s prihajanjem v mestni preskrbovalni urad samo gubili svoj dragoceni čas.

Mestni preskrbovalni urad bo zaradi snajenja prostorov v soboto in nedeljo 25. in 26. aprila posloval samo v najnujnejših primerih, zato naj pa trgovci pridejo po blago že v petek 24. aprila.

Interesanti za semenski krompir, ki so oddali prošnje zanj kmetijskemu referentu mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici št. 7. II. nadstropje, soba št. 35, naj pridejo po nakaznico zanj z začetnimi črkami priimkov P, R S v soboto 25. t. m., in sicer od 8 do 9 oni z začetno črko P, od 9 do 10 z začetnico R in od 10 do 11 z začetnico S v navedeno sobo.

Glede osebnih izkaznic opozarja ljubljansko mestno poglavarstvo vse, ki jih imajo, naj zabeležijo številko svoje izkaznice za primer, da bi jim nakaznica na ta ali oni način zmanjkala ali bi jo izgubili ali bi bila pa tako ali tako uničena. V prošnji za duplikat naj vsakdo navede vedno tudi številko pogrešane izkaznice, kar bo postopek za novo izkaznico pospešilo.

Prižanašajte nasadom na Zalah! Ljudje, ki hodijo na Zale, prav nič ne pazijo na prelepo preprogo zelene trave ter jo zlasti okoli kapelice pri pogrebih tako pohodijo, da so lani dvakrat morali vrtnarji travo nasejati in zato tudi pripraviti zemljo. Trava je neprestano poteptana, da taka nepazljivost in neobzirnost res ne dela časti ljubljanskemu prebivalstvu, ki bi se moralo na Zalah pietetno zavedati, da so na Vseh svetih vrtn, ne pa na gmajni. Zato Mestni pogrebni zavod prav lepo prosi vse obiskovalce Zalah, naj hodijo samo po belih stezicah, naj ne teptajo trave in ne uničujejo nasadov.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Petek, 24. aprila, ob 15. uri: Boter Andraž. Izv. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Sobota, 25. aprila, ob 17.30: Zaljubljena žena. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Nedelja, 26. aprila, ob 14: Jurček. Mladinska predstava. Izven. Cene od 15 lir navzdol. — Ob 17.30: Vdova Rošinka. Izven. Cene od 15 lir navz.

Opera:

Petek, 24. aprila, ob 15. uri: Indija Koromandija. Mladinska opereta. Izven. Zelo znižane cene od 12 lir navzdol.
Sobota, 25. aprila, ob 15: Don Pasquale. Izv. Znižane cene od 18 lir navzdol.
Nedelja, 26. aprila, ob 15: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izv. Znižane cene od 15 lir navz.

Pietro Mascagni: »Priatelj Frica«. Prva slovenska uprizoritev te opere bo prihodnji teden. Delo očituje vse značilnosti Mascagnija, ki ga poznamo kot komponista »Cavallerie rusticane«. Melodioznost glasbe, učinkoviti spevi, ritmično zanimivo in orkestralno sočno zasnovana zgradba dela, stavlajo pevce in njihove glasovne zmognosti v osrednje zanimanja. Peli bodo: Suzo Vidaličeva, Frica Franci, cigana Golobova, doktorja Popov, Haneza Dolničar, Federica Kristančič, Katarino Poličeva Dirigent D. Zebre, režiser R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti, sceniski načrti po zamisli režiserja inž. Franz.

Prima dell'attacco decisivo...

„Qual'e attualmente la situazione delle Potenze dell'Asse? Sotto quali aspetti è particolarmente migliorata nel corso degli ultimi 12 mesi?“ A queste domande, risponde ampiamente SIGNAL, la grande rivista illustrata. Il lettore di SIGNAL, attraverso esatte informazioni, cartine e grafici, può formarsi un concetto adeguato degli avvenimenti decisivi che stanno per verificarsi.

Il segreto del nuovo film a colori

Che cosa significa „Technicolor“? E che cosa „Agiacolor“? Perché quest'ultima invenzione tedesca è di tanto superiore al sistema americano? In numerose tavole a colori, SIGNAL spiega questo procedimento tedesco per cinematografia a colori, il più semplice.

Altri articoli:

Camerati per la vita e per la morte (30 mesi dal diario di una Compagnia di soldati tedeschi) - Come si arrivò al Tripartito - La nuova moda a Berlino e a Vienna.
40 pagine con 11 tavole a colori e 75 fotografie.

Documentatevi LEGGENDO

Pred odločilnim napadom...

„Kakšen je trenutni položaj sil Osi? Pod kakšnimi pogoji se je delno izboljšal v teku zadnjih 12 mesecev?“ Na vsa ta vprašanja obširno odgovarja velika ilustrirana revija SIGNAL. Cirkalec SIGNAL-a si more napraviti iz izčrpnimi poročili, slikami in grafikoni približno sliko neizbežnih dogodkov v bodočnosti, ki se pričenejo uresničevati.

Tajna novega barvastega filma

Kaj pomeni „Technicolor“? In kaj „Agiacolor“? Zakaj je ta zadnji nemški izum toliko boljše od ameriškega? Številne slike v barvah, SIGNAL razlaga ta nemški postopek za kinematografijo v barvah, najenostavnejši postopek na svetu.

Druge zanimivosti:

Tovariši v življenju in smrti (30 mesecev dnevnika nekega oddelka nemških vojakov) - Kako je prišlo do Trojne zveze. - Nova moda v Berlinu in na Dunaju.
40 strani z 11 barvastimi slikami in 75 fotografijami.

Poučujte se

O STVARNOSTI S ČITANJEM

Signal

GRATIS: chi non conosce ancora SIGNAL o non lo trova nella più vicina rivendita, può chiederne un numero di saggio all'editore, mediante cartolina postale affrancata con 30 cent. e indirizzata a SIGNAL presso S.I.S.E., Bologna.

BREZPLAČNO: Kdor še ne pozna SIGNALA in ga ne more dobiti v najbližji prodajalni časopisov, lahko zahteva eno številko za ogled pri izdajatelju potom dopisnice, opremljene z znamko za 30 cent. in naslovljene na SIGNAL pri S.I.S.E., Bologna.

S. S. van Dine

KRIMINALNI ROMAN

50

»Iz česa sklepate, da so ji dali mor-fij v juho?«

Postrežnica je pogledala Heatha, kakor bi se obotavljala:

»Vsako dopoldne moram prinesiti stari gospej Greenejevi dva krožnika juhe, enega zanjo, drugega pa za gospodično Ado. Tako ukazuje gospa. Ko je bila Ada že v sobi pri materi, sem odšla v kuhinjo, da prinesem ti-sta dva krožnika juhe. Ko sem se vr-nila, je bila stara gospa spet sama. Zato sem ji dala njen krožnik, drugega pa sem nesla v Adino sobo in ga postavila na mizico pri postelji. Vse-kakor se je morala Ada takoj vrniti v sobo, jaz pa sem šla gor v svojo sobo, da končam z delom za gospo.«

»Potem je Adina juha ostala tam kakšno minuto ali dve,« je nadaljeval Vance.

»Ne več kot dvajset sekund. Bila pa sem ves čas v bližini vrat, ki so bila odprta in bi bila lahko slišala vsak najmanjši šum.« Očividno se je postrežnica skušala opravičiti pred po-srednim očikom, da svoje službe mor-da ni vestno opravljala.

»Pa niste videli na hodniku niko-gar, razen Ade?«

»Prav nikogar, razen dr. Von Blon-a, ki si je oblačil povrtnik.«

»In je potem hitro odšel iz hiše?«

»Tako.«

»Ste videli, da je šel skozi hišna vrata?«

»Ne, tega nisem videla, toda oblačil si je povrtnik in se tudi že poslovil od stare gospe in od mene.«

»Kdaj je to bilo?«

»Ne več ko dve minuti prej. Odšel je iz sobe prav tedaj, ko sem jaz ne-sla tja juho.«

»In niste opazili, da bi se bil Si-bilin psiček sukal okrog njega?«

»Ne, toda čisto zanesljivo tega ne vem.«

Vance je umolknil, Markham pa je nadaljeval z zasliševanjem.

»Koliko časa ste še ostali v svoji sobi potem, ko je gospodična Ada kli-cala?«

»Dokler me ni Sproot obvestil, da me dr. Drumm čaka.«

»Koliko časa pa je poteklo med-tem?«

»Dvajset minut ali kaj malega več.«

»Da,« je dejal Markham, potem ko je nekaj minut mirno kadil, »strupa ji ni bilo mogoče zadati na kak drug način kot z juho. Vrnite se k dr. Drummu in mu povejte, da čakamo nanj.«

»Vrag jo vzemi,« je zagodrnjal za njo Heath. »Najboljša ženska, kar jih imamo, pa še ta se je dala sramotno izigrati!«

»Tega ne morete trditi, gospod na-rednik,« jo je branil Vance. »Ostala je na hodniku le nekaj sekund, toliko, da je poklicala gospodično. In če mor-fij ne bi mogel priti v juho danes do-poldne, bi se to zgodilo jutri ali po-jutrišnjem ali pa pozneje kdaj.«

Molk, ki je potem nastal, je preki-nil dr. Drumm, mož krepke postave ter na pogled mlad in bojevit. Zado-voljno se je usedel in si obrisal čelo z velikim sivilnim robcem.

»Pravo srečo je imela, da se je re-šila. Bil sem sam pri oknu, preden je to opazil Hemmesey. (Hemmesey je bil tajni policist, ki je stal na straži v hiši nasproti Greenejevim.) Jaz sam sem videl, kako so se spustile zaves-e. Pograbil sem svoj kovčec in v trenut-ku sem prišel. Majordom me je prič-a-koval. Nisva izgubila niti minute časa. Vri dečko je za majordom. Ze na prvi pogled sem takoj razumel, da ne gre za nič drugega kot za morfij. Nobenih težav, nobenih krčev. Dekle je bilo mirno in modrikastega obraza. Zelo alko je bila. Pogledal sem ji zenica-

v obeh: značilne rdeče pike! Nazadnje nisem več dvomil! Poklical sem po-strežnico in se lotil dela. Ni mogoče reči, kaj bi se zgodilo, če ne bi bila pomoč takoj na mestu.«

»Zelo smo vam hvaležni, gospod dok-tor,« se je zahvalil Markham, »in morda ste vprav vi pripomogli k te-mu, da razvozlamo to skrivnostno spletko. Kdaj lahko govorimo z vašo pacientko?«

»Jutri zjutraj prav gotovo. Gospo-dična bo danes še ves dan omočljena. Zato ne bi bilo pametno, če bi jo že danes zasliševali.«

»Odlično, gospod doktor. Postrežni-ca pa je govorila o nekem krožniku za juho...«

»Diši po morfiju!«

Ko je dr. Drumm umolknil, je pri-šel po hodniku Sproot in odprl vrata. Trenutek zatem se je prikazal na pra-gu salona Von Blon Globok molk, ki je sledil običajnim pozdravom ga je vzemiril.

»Se je kaj zgodilo?« je vprašal pre-plašeno.

»Da, gospod doktor,« je odvrnil Vance. »Ada je bila zastrupljena z morfijem. Doktor Drumm ji je takoj prihitel na pomoč...«

»In Sibila?« je nadaljeval Von Blon z neko tesnobo v srcu.

»Dobro se počuti.«

Vzdihnil je, kakor da mu je odle-glo in je kar padel na stol.

»Povejte mi... kdaj je bil zločin odkrit?«

Dr. Drumm je že hotel spregovori-ti, a ga je Vance prehitel.

»Takoj nato, ko ste danes dopoldne zapustili hišo. Strup je bil zadan v juho, po katero je strežnica šla v ku-hinjo.«

»Toda... to je vendar nemogoče! Saj sem vendar vprav tedaj šel iz so-be, ko jo je strežnica prinesla. Sam sem jo videl, ko je stopila v sobo. Ka-ko je mogel strup...?«

»Oprostite, gospod doktor, ste šli morda potem, ko ste oblekli povrtnik, še enkrat nazaj v prvo nadstropje?«

»Jaz ne!« je ostro odvrnil Von Blon. »Takoj sem se odpravil.«

»Potem, ko je postrežnica poklicala Ado?«

»Da, dobro se spominjam. Postrež-nica je odšla na hodnik klicat Ado in ta je takoj prišla.«

Vance je kadil dalje, medtem pa skrbno motril preplešeni zdravnikov obraz.

»Niti na misel mi ne pride, da bi bil brezobziren ali celo budoben, toda zdi se mi, da je ta vaš obisk...«

Von Blonov obraz je postal mra-čen, ni pa bilo na njem niti sence ka-kšne zamere.

»Res je to, toda vse od tedaj, ko so strupi izginili iz mojega kovčka, sem neprestano v silnem strahu pred nesrečo in mislim, da me zato ne more nihče grajati. Kadar se znajdem v bližini te hiše, mi žilica ne da miru, da ne bi stopil noter.«

Andrejčkov
J o ž e:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

565.

»... Poglavar se je držal od sile čemerno, kakor da bi se mu bilo ponoči sanjalo o sami hudobi. Dolgo me še pogledal ni. Potem me je premeril od nog do glave in me v slabi španščini vprašal, kaj znam. Morda je mislil, da sem krojač ali čevljar...«

566.

»... Popraskal sem se po glavi in mu smeje odgovoril, da nisem rokodelce. Glavar mi je lo zameril in me dal takoj odgnati v majhno sobo, podobno beznici ali vinski kleli. Nekdo mi je prinesel orodje, podobno metli, ter mi velel, naj brlog počedim...«

567.

»... Če nisem bil dosti priden, me je koj doletela bunka. Mojo obleko, orožje in denar si je prisvojil glavar. Že drugo jutro sem videl, kako stopa po dvoru v mojih hlačah in drugem. Hlače so bile dosti prekratke za njegove noge, pa lo ga ni nič molilo...«

Čangkajškova prestolnica Čungking

kakor jo je videl urednik lista »Neue Zürcher Zeitung«

O sedanjih prestolnici Čangkajškove Kitajske, Čungkingu, ponatiskujejo iz turinske »Stampe« to le izvrno poročilo, ki ga je napisal nek urednik časopisa »Neue Zürcher Zeitung« po svojem poletu iz New Delhija (Indija) v Čungkingu ter ga svojem listu brzojavil aredi letošnjega aprila.

Čungking je bil delno razdejan že desetkrat. Kitajci so ga obnavljali na vedno bolj preprost način. Zdaj je dosežena že skrajna meja, pod katero ni več mogoče iti. V Čungkingu ni nobene hiše, več, ki je ne bi zadela vsaj ena bomba. Prostorna stanovanja so izginila in povsod vidiš samo še kupe razvalin.

Obramba pred letalskimi napadi je eno glavnih vprašanj, s katerimi se bavijo v mestu, kjer se življenje delno odigrava pod zemljo. Rotacijski stroji in linotipije časopisov so v podzemskih kaverinah, izklesanih v živo skalo, v podobnih podzemskih zavetiščih pa imajo svoje zaloge tudi trgovci. V svoje trgovine prinesejo le toliko blaga, kar ga lahko prodajo v enem dnevu ali celo v nekaj urah.

Po čungkingških ulicah ne vidiš avtomobilov. Po njih vozijo počasi le rikše. Pred vojno je bilo življenje v Čungkingu zelo poceni, zdaj pa so cene raznemu blagu naravnost astronomsko visoke. Pol

kilograma sirovega masla stane na primer 150 lir, par svinenih nogavic 900 lir, ličilo za ustnice 200 lir, ameriški radijski aparat pa kar 2000 dolarjev.

Zenske so se začele spet zelo preprosto in čim bolj praktično oblačiti. Opažajo se pojavi socialne revolucije. Strokovni delavec in kuli, ki vozi rikšo, zaslužita dosti več kot pa na primer kak vseučiliški profesor ali pa kak državni uradnik. Toliko zaslužijo ti navadni proletarci, da si lahko privoščijo včasih tudi to razkošje, da pokade kakšno cigareto...

Da bi omilila splošno bedo (omenjeni časniki je opazil povsod v Čangkajškovi Kitajski silno bedo), vlada deli med najrevnejše sloje riž zastoni. Za uslužbenca in njihove družine so bile ustanovljene tudi skupne kuhinje. V državnih prodajalnah dajejo po stalnih cenah za življenje najnujnejše potrebščine. Z vsem ostalim blagom pa uganjajo veliko špekulacijo.

V Čungkingu ni niti gledališč niti kinematograf. Tudi starih navad, ki so jih Kitajci imeli pri obiskih, ter velike gostoljubnosti ni več. Vsek mora varčevati s svojimi zalozami, s katerimi še razpolaga. — Vojna traja na Kitajskem zdaj že pet let.

Elektron in hidronalij — dvoje novih čudes

Nemška kovinska industrija skuša v vedno večji meri nadomestiti železo z lahki kovinami

V naslednjem prinašamo zanimivo poročilo iz Berlina, ki govori o najnovejših uspehih na polju kovinske industrije ter v zvezi s tem omenja neko novo čudovito kovino, ki so ji dali ime »elektron«.

Berlinski poročevalec piše: Nemška kovinska industrija skuša vedno bolj nadomestiti železo z lahki kovinami domačega izvora, kakor na primer z aluminijem in magnezijem, kakor tudi z novimi zlitinami. Med temi zadnjimi sta zlasti dve, ki postajata čedalje važnejši. To sta »elektron« in »hidronalij«. Kemično podjetje »I. G. Farben« ima posebno delavnico, v kateri izdelujejo elektron. Ta nova kovina, zlitina, ki ji tvori podlogo magnezij, ima to dobro stran, da ni samo silno lahka, pač pa tudi zelo odporna in trpežna. Svojevredna teža elektrona je 1,8, dočim znaša svojstvena teža čistega aluminija 2,7.

Že nekaj časa uporabljajo kovino elektron pri izdelovanju letal. Ker je skrajno lahka, jo celo lahko uporabljajo za izdelovanje letalskih motorjev in drugih letalskih delov. Mimogrede naj omenimo, da so bili razni deli motorjev »Issotta-Fraschini 750«, s katerimi so bila opremljena tista letala, s katerimi je poletel Italo Balbo na svojo

slavno pot čez Atlantik, tudi že iz nove kovine elektron.

Danes v Nemčiji v vedno večji meri uporabljajo elektron, zlasti se za izdelovanje pletilskih strojev, optičnih aparatov, mehaničnih in električnih strojev ter predvsem za izdelovanje avtomobilov.

Isto pravijo tudi o tako imenovanem »hidronaliju«, ki je spojina aluminija in magnezija. Poleg tega, da je tudi ta kovina zelo odporna ter silno lahka, ima še to lastnost, da ne zarjavi. Spričo teh lastnosti je zelo primerna zlasti za izdelovanje letalskih trupov, ki so izpostavljeni razjedanju po morskimi vodi. Spodnje dele vodnih letal, zunanje motorje na ladjah in podobno, danes izdelujejo v veliki meri že iz hidronalija.

Pred kratkim je zavod za preskušanje letal v Berlinu naredil tale poskus: Za 96 dni je potopil ploščo iz hidronalija v vodo, ki je vsebovala 3% soli. Dočim se pri navadni aluminiji zlitini že po 46 dneh očitno pokažejo znaki kemičnega razkrajanja pod vplivom slane vode, hidronalijske plošče slana voda ne načne. Ta čudovita kovina ostane vedno popolnoma nespremenjena.

Zvonik zgrmel na cerkev

Po naravnost čudežnem naključju se je rešilo smrti 50 otrok

Nenavadno težka nesreča se je pripetila pretekli ponedeljek v Francolinu pri Ferrari, nesreča, pri kateri pa je po naravnost čudežnem naključju ubežalo smrti petdeset otrok, ki so se pripravljali na prvo sveto obhajilo.

Nad omenjenim krajem je v ponedeljek divjala silovita nevihta z gromom in bliskom. V zvonik tamkajšnje župne cerkve je nenadno udarila strela s takšno silo, da se je zrušil in zgrmel na cerkev, in sicer na sprednji del, kjer je bil glavni pomen, zakristija in kor.

Le nekaj trenutkov, preden se je pripetila ta huda nesreča, je klečalo pred glavnim oltarjem 50 otrok, župnik Giovanni Stegani ter kaplan Tiziano Oderzo. Ti otroci so se pod vodstvom obeh duhovnikov pravkar pripravljali na prvo sveto obhajilo, ki naj bi ga v kratkem prejeli, ter so pred oltarjem opravljali še nekatere molitve.

Komaj pa so vstali izpred oltarja ter skupno odšli v malo učilnico, da jim kaplan razloži pomen zakramenta, ki ga bodo prejeli, je cerkveni stolp

že treščil z neznansko silo na cerkev in jo hudo razdejal. Župnik je v tem trenutku ravno prižgal lučko pred oltarjem Matere moške. Prav v bližini tistih petdesetih otrok so zgrmele na kup razvaline. V cerkev je priletel tudi zvon. V silnem strahu so se otroci skušali čimprej rešiti na prosto, in vaščani, ki so nesrečo takoj opazili so jim tudi brž prihiteli na pomoč. Po čudežnem naključju pa so ostali vsi do zadnjega nepoškodovani. Popolnoma cel je ostal tudi tabernakelj, v katerem so bile posvečene hostije. Uničenih pa je bilo mnogo dragocenih cerkvenih predmetov, med njimi blesteči lestenci in nekaj krasnih hipov in podob. Popolnoma razdejan pa je tudi kor.

Skodo cenijo na približno 200.000 lir. Na kraj te nenavadne nesreče so prihiteli hitro tudi reševalci ter tehnični strokovnjaki, ki so brž ukrenili vse potrebno, da se ne bi podrl še ostali del stolpa. Zanimivo je, da je v tisti zvonik tudi že pred nekaj dvajsetimi leti udarila strela in ga poškodovala, čeprav ne tako hudo kot zdaj.

Tudi godba je lahko učinkovito zdravilo

Zato so po raznih bolnišnicah uvedli radio ali vsaj gramofon

Znano je že, da glasba lahko v precejšnji meri lajša bolečine bolnikom, in v več primerih se je tudi že zgodilo, da je ta ali oni bolnik celo popolnoma ozdravel samo zato, ker je na bolniški postelji lahko poslušal godbo. Pri tem je namreč skoraj čisto pozabil na svojo bolezen in na druge skrbi, ki so bile z njo v zvezi.

Vprav zaradi tega čudovitega učinka glasbe na bolnike, so v številnih nemških bolnišnicah in kli-

nikah — kakor pravi poročilo iz Kölna — namestili radijske aparate ali vsaj gramofone ter jih zvezali s posameznimi bolniškimi sobami. Pa ne samo v Nemčiji, tudi drugod so uvedli to novost po bolnišnicah. Da pa bolnikom hrupna radijska ali pa gramofonska godba ne bi šla preveč na živce, so pri vsaki bolniški postelji namestili slušalke, da prenos ne bi motil še drugih, za katere takšna godba ni primerna.

Zelo izpopolnjene takšne naprave imajo na primer v neki večji bolnišnici v Kölnu. Celotna naprava obstoji iz radijskega sprejemnika, radio-gramofona in mikrofona. S to centralo je zvezanih kar 54 zvočnikov, pri katerih se jakost glasu lahko primerno uravnava. V gotovih primerih so jih nadomestili celo s slušalkami. Da godba res blagodejno vpliva na bolnika, bo zelo verjetno držalo, biti pa mora seveda primerna, če ne, se utegne zgoditi, da ga še bolj razburja in mu krade živce.

V Evropi je preveč žensk

Samo Bolgarija in Irska imata moških več

Po zadnjih številčnih podatkih ima Evropa 524 milijonov prebivalcev, od katerih je približno 254 milijonov 910.000 moških in 269.046.000 žensk. Evropejci je torej kar celih 14 milijonov več kot pa Evropejcev. Na splošno je skoraj pri vseh narodih takšno, da imajo ženske večino, ponekod celo precejšnjo večino, vsaj med evropskimi narodi. Le dve državi tvorita v tem oziru izjemo. To sta Bolgarija in Irska. Tam je, kakor se vidi iz zadnjih statističnih podatkov, moških le več kot pa žensk.

Umetniške razglednice

si oglejte v

PAPIRNICI LJUDSKE KNJIGARNE

Pred Skofijo 5 - Ljubljana - Miklošičeva c. 5

J. RENARD

ROMAN GRDEGA OTROKA

UŠI.

Brž ko prideta Feliks in Korenček iz zavoda sv. Marka, jima pripravi gospa Lepicova kopel za noge. Po treh mesecih sta je že potrebna, zakaj v zavodu si nikoli ne umijeta nog. Sicer pa tega tudi noben člen prospekt ne predvideva.

»Gotovo imaš črne noge, ljubi moj Korenček!« pravi gospa Lepicova.

Točno je uganila. Korenčkove noge so vedno bolj črne kot Feliksove. Le zakaj? Oba živita drug ob drugem, ob isti hrani, v istem zraku. Feliks po treh mesecih res ne more pokazati belih nog, Korenček pa — po lastnem priznanju — svojih sploh ne pozna več.

Sramežljivo jih potopi v vodo in ravna pri tem spretno kakor cirkuski slepar. Kar ne vidiš jih, kako zlezajo iz nogavic in se pridružijo nogam brata Feliksa, ki zavzemajo že vse dno v škafu. Kmalu se razprostre plast nesnage kakor prt po štirih strašanskih stopalnih.

Gospod Lepic se spreha po svoji navadi od enega okna do drugega. Prebira trimesečna poročila svojih dveh sinov, zlasti pripombe, ki jih je zapisal sam ravnatelj.

O Feliksni piše: »Lahkomiselni, toda bister. Bo izdelal.«

O Korenčku pa: »Se odlikuje, kadar hoče, toda noče vedno.« Misel, da se Korenček kdaj odlikuje, je družini v zabavo. Ta hip drži Korenček roke prekrizane na kolenih, namaka noge v vodo in mu je, ko v devetih nebesih. Čuti, da ga gledajo. Zdi se jim skoraj grši, ker so mu temnordeči lasje tako zelo zrasli. Gospod Lepic sovrabi čustvene izlive, zato izraža svoje

veselje nad svidenjem s sinom tako, da ga draži. Ko odhaja proti oknu, krče Korenčka s prstom po uhlju. Ko se vrača, ga sune s komolecem. In Korenček se veselo reži.

Nazadnje mu zarije roko v njegove kuštre in poka z nohti, kakor bi ubijal uši. To je njegova najljubša šala.

Ko pa to pot prvič seže, zares stare uši.

»Ah! Dobro merili!« pravi. »Nisem je zgrešil.«

In medtem, ko si nekako s studom obriše prsta v Korenčkove lase, dvigne gospa Lepicova roke kvišku:

»Saj sem slutila!« pravi potro. »Moj Bog! Pri nas smo vendar čisti! Ernestina, teci brž po skledo za umivanje, deklíč, to bo delo zate!«

Ernestina prinese skledo za umivanje, gost glavnik, kisa na krožniku in lov se začne.

»Počesi mene najprej!« vpije Feliks. »Prepričan sem, da sem se jih nalezol od njega!«

Besno se praska po glavi in zahteva vedro vode, da bo vse utopil v njej.

»Pomiri se, Feliks!« pravi Ernestina, ki rada ustreže, »nič te ne bo bolelo.«

Zaveže mu prtič okoli vratu in kaže prav materinsko spretnost in potrpežljivost. Z eno roko brska po laseh, v drugi nalahno drži glavnik in išče. Nič se ji ne zdi za malo, nič je ni strah, da bi si še sama nabrala lazie.

Kadar reče: »Spet ena!« zacepeta Feliks v škafu in grozi s pestjo Korenčku, ki molče čaka, da pride vrsta nanj.

»Midva sva opravila, Feliks!« pravi Ernestina, »imel si jih samo sedem ali osem. Prestej jih, Korenčkove bomo šteli.«

Ko potegne prvič po Korenčkovi glavi, jih že zajame več kakor jih je bilo vseh skupaj pri Feliksni. Ernestina meni, da je naletela na gnezdišče, pa je le na elepo srečo zajela iz mravljišča...

Vse obstopi Korenčka. Ernestina si prizadeva. Gospod Lepic drži roke na hrbtu in zasleduje delo, ko da je samo radoveden tujec. Gospa Lepicova jokavo vzklika:

»Oh! Oh! Saj bi bilo treba lopate in grabelje!«

Feliks čepi in vrti skledo in prestreza uši. Padajo vanjo, zavite v prhljaj. Razločno se vidi, kako migajo z nožicami, podobnimi odrezanim trepalkam. Ubogljivo se sučejo po skledi in v kisu brž poginejo.

Gospa Lepicova: »Zares, Korenček, ne razumemo te več. Pri svojih letih, kot velik dečko, bi moral zardevati od sramu. Odpuščam ti umazane noge, ker vidiš morda šele doma vso nesnago na njih. Toda uši te žro, pa ne zahtevaš, da te pregledajo gospodje v zavodu, in poveš sam, da bi poskrbeli zate. Razloži nam, te prosim, kakšno veselje imaš nad tem, da se daš žreti pri živem telesu. Kravne kuštre imaš.«

Korenček: »Glavnik me je razpraskal.«

Gospa Lepicova: »Ah! Glavnik! To je torej zahvala za tvojo sestro. Ga slišiš, Ernestina? Mehkužni gospodič se pri- tožuje nad svojo frizuro. Svetujem ti, dekle, da pri priči pu- stiš tega prostovoljnega mučenca, naj ga žre njegov mrček.«

Ernestina: »Končala sem za danes, mama. Počedila sem samo v glavnem in bom jutri prebrskala drugič. Ampak zdaj si bom pa privoščila malo kolinske vode.«

Gospa Lepicova: »Ti pa, Korenček, odnesi skledo in postavi jo na vrtni zid. Naj gre vsa vas mimo, da te bo sram.«

Korenček vzame skledo in gre ven. In ko postavi skledo na sonce, se vsipajo za stražo zraven nje.

Stara Marija Nanetta pride prva mimo. Vsakokrat, kadar sreča Korenčka, se ustavi in ga opazuje s svojimi kratkovidnimi in budomušnimi očmi, miga s svojo črno avbico in se dela, ko da ugiblje, kako je z njim.

Kaj pa je to? pravi.

Korenček ne odgovori. Starka se skloni nad skledo.

»Ali je leča? Primaruha, slabo vidim. Peter, moj sin, bi mi moral kupiti naočnike.«

Otipava s prstom, kakor bi hotela poskusiti. Jasno je, da ne razume.